

THE ELNA NEWSLETTER

News of the Language Problem and Esperanto as a Solution

1989 (2)

Making News This Issue

Hard Questions, Easy Answers

Rationally responding to hostile or irrational statements about Esperanto is one of the hardest things any Esperantist has to do. Here are some of the most common questions asked and the no-nonsense answers that are bound to make your points more forcefully and cogently. Read and enjoy!

See Pages 3-4

Remembrance of Tongues Past

Ask any SFSU student, from any year—learning Esperanto and learning another language can be vastly different experiences. Prof. James Cool explains why, basing his observations on personal experiences in the classroom and out.

See Pages 6-7

Continental Drift!

Home of 20,000,000 inhabitants and divider of entire continents, the Ural region of the U.S.S.R. has, not unsurprisingly, a rich Esperanto history and active current movement. For the details, you won't want to miss this first-hand account.

See Page 11

In This Issue

Charles Hall on the Road 4-5

Esperanto & Statistics 7-8

Poetry 11

And Much, Much More to
Delight and Inform You!

"Banned in Boston?"

Literatura Konkursa

En la "North American Esperanto Review" de julio-aŭgusto 1959 ĝis septembro-oktobro 1960 aperis la ok unuaj partoj de la romano *Freĉjo kaj la Homo de Marso* de Stephen Block. Tiam nova redaktoro, supozeble opinante tiun majstroverkon tro leĝera, rezignis pri eldonado de la cetera parto, je la eterna bedaŭro de la aventuravidaj legantoj.

La redaktoro de "The ELNA Newsletter" do proponas, ke vi, la nunaj legantoj, finu tiun nervostreĉan epopeon.

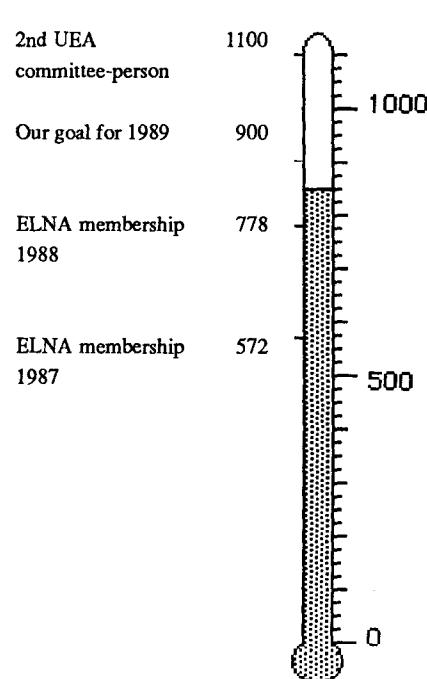
Jen la intrigo. 10-jara Freĉjo Jones, ludante en la arbaro, vidas ion sur la ĉielo. "Sankta bovo!" li krias. "Gi estas flugtelero!" Fakte, flugtelero plena de Esperanto-parolantaj marsanoj sub estrado de la tirana Admiralo Pfui, la potenco malantaŭ la trono de la kruela imperiestro de Marso. La marsanoj ekkaptas Freĉjon kaj forportas lin al Marso, kie lin estas sekonta la senkompara d-ro Fiaĉulo, cele al

plenumo de la plano de Pfui konkeri kaj sklavigi la teranojn. Sed lastamome lin savas marsaj rezistantoj, kiuj post aera batalo kontraŭ la flugteleroj de la imperiestro eskapas en submarsan kavernon. Tie Freĉjo renkontas Kapitanon Televido, kiu informas lin, ke la rezisto-flugteleroj ne povas eskapi de Marso preter la teleroj de la Orbita Patrulo. "Sankta Bovo!" krias Freĉjo. "Ĉu tio signifas, ke mi estas izolita sur Marso?" "Ĝis Marso liberigos, jes!" respondas Televido. (daŭrigota—sed la daŭrigo neniam aperis!)

Jen la defio: kontentige fini tiun majstroverkon per ne pli ol 1000 vortoj (6000 literospacoj). Finojn sendu al la redaktoro ĉe la oficejo de ELNA antaŭ la 25a de oktobro, 1989. Ni listigos ĉiujn partoprenantojn en la novajletero, kaj publikigos la plej kontentigan finon; cetero, la gajninto ricevos libropremion. Bonan ŝancon!

THE MEMBERSHIP THERMOMETER 1989

The stippled area shows total 1989 paid ELNA membership at the end of March, 1989; this is compared with four milestones/targets: total paid membership for 1987, total paid membership for 1988, the "magic number" 900, and the number needed to add a second person representing ELNA to the UEA Committee. Let's bust the thermometer in 1989!

EDITORIAL

Ci tiu numero de la novâletero estas speciala. Gi estas tiu sepa numero, kiun mi promesis por 1989. Mankas en ĝi la kutimaj rubrikoj; la ekstran spacon mi uzas por tiuj artikoloj, kiujn mi kolektis dum la pasintaj monatoj, sed por kiuj mankas spaco en la ordinara numeroj.

Ne lamentu la rubrikojn. Ili venontmonate revenos. Por la momento, ĝuu la artikolojn.

Io pri vortoj. Ĉiam estas iu, kiu ne estas kontenta pri la vortprovizo de Esperanto. Foje, ili pravas. Foje, ne. Lastatempe, tiu argumento pliakriĝas. Jen mi volas fari kelkajn komentojn pri mia sinteno kiel redaktoro.

• La Akademio pasintjare anoncis, ke laŭ la 15a regulo de la Esperanta gramatiko, la vorto *Koreo* devas signifi landon (pro internacieco de tiu formo), kaj la logantoj sekve estas *koreanoj*. Stefan Maul, redaktoro de *Monato*, jam anoncis, ke li obeos tiun Akademian decidon. Aliflanke, mi ricevis bone verkitan, bone elpensitan artikolon de Derek Roff, per kiu Derek forte kontraŭstaras tiun decidon.

La problemo pri landnomoj, laŭ mi, estas socia, kaj ne gramatika, demando. Dum pluraj jaroj la koreoj, preskaŭ senescepte, montris publikan preferon por la radiko *kore'* kiel nomo de popolo, ne de lando. Cetere, mi ne rimarkas, ke la francaj vaj subtenantoj de tiu Akademio decido pelmelas al la formoj Franco/francanoj, kiuj estas simile pravigebraj. Do mi, kiel redaktoro, daŭre uzos la malnovajn, kutimajn formojn ĝis mi ricevos indikon de la koreaj esperantistoj, ke ili mem toleros la Akademian formojn (ekz. per ŝango de la nomo de ilia revuo al *La Espero El Koreo*). Mi personne opinias, ke frostos en Infero antaŭ ol tio okazos.

• Refoje, aŭ ankoraŭ, furoras la neologisma milito inter la esperantistoj. Post plendo, antaŭ dek jaroj, fare de Claude Piron pri la t.n. "Olkidenta Dialekto de Esperanto", repafis la venezuela tradukisto Fernando de Diego per sia *Pri esperanta tradukarto*; kaj en la lukton sin trudis la čeha romanisto Karolo Pič per longa eseoj en la fino de *La Litomišla*

Tombejo. Verŝajne komplicis Pič en la starigo de la iomete nebula "Praga Artliteratura Skolo", kies korifeo Josef Rumler verkis kelkpaĝan pamfleteton "Abunde kaj redunde", el kies malmultaj paĝoj du konsistas entute el glosoj de neologismoj. Lastatempe la eldonisto Reinhard Haupenthal arigis la disajn neologismojn fortotaj sub la tegmento de la "Iltisa Skolo", kiu anoncis sian ekziston per "Literatura Manifesto", kiun subskribis 17 homoj (el kiuj kelkaj estas edzinoj kaj fratoj de la ĉefrolantoj).

La neologismemuloj fakte apartenas al du malsamaj, ofte reciproke kontraŭaj, tendaroj. De Diego ŝajne ne fidas la skemisman strukturon de Esperanto, kaj pledas por "naturalismo", t.e., simileco inter la lingvo Esperanto kaj la latinidaj lingvoj (kiuj estas sendube la plej logikaj kaj neprimitivaj en la mondo). La praganoj, male, pretendas estimon por skeismo, sed insistas, ke literaturistoj bezonas amason da sinonimoj por eviti la aperon de la sama vorto du fojojn sur la sama paĝo; tiucele, ili amase generas neologismojn sinonimojn, eĉ por partikloj (se mi estus pragano, eble mi povus eviti tiun tedan ripetadon de "la", kiun vi sendube observis en ĉi tiu alineo, kaj kiun vi certe abomenas...).

La aglutinado, kiel vortfara ilo, estas sufiĉe fremda por la eŭroplingvano; sed ke ĝi povas sukcese kaj tolereble generi vortojn, tion ni povas vidi per la multaj kunmetitajoj, kiuj jam hejmiĝis en Esperanto. Kiu el vi preferus anstataŭ "simultane" por "samtempe"? Ĉu "unanima" estas pli elvokiva ol "unuunima"? Kaj ĉu (pacon, samideano Haupenthal!) "sensepare" estas iel pli "natura" ol "nedisigeble"? Kial ni devas "desvesti" nin, kiam estas egale facile, kaj pli opportune, "senvestigi" nin? Kaj (pacon, s-an de Diego!) ĉu la aĉesona "poka" estas pli belsona ol nia "malmulta"?

Rilate la sinonimojn. Mi vidas nenian avantaĝon, krei la vorton "ĉendi" por stari apud "fajrigi". Esperantistoj jam alkutimiĝis al "alloga"; ĉu necesas apud tiu vorto "atraktivita"? Kial "nam" flanke de "ĉar"? Kaj (pacon, samideano Rumler!) ĉu ne estas pli trafe kaj facile diri simple "ĝis" anstataŭ (mi ne ŝercas,

karaj, vere!) "sajonaraŭ"?

En *La ELNA Novâletero* ni daŭre uzados la tradician Esperanton. Mi ne rifuzas ĉiujn neologismojn (kiel vi certe vidis, mi ŝatas la vorton "kludi", kvankam ne en la simpla senco "fermi" proponita de Pič kaj Rumler); sed entute mi estas konservativulo pri tiaj aferoj, kaj mi opinias, ke vi rimarkos tion en miaj skribajoj.

Pri mia sinteno al la malgranda sed vigla "nagatism" movado—kiu volas "indigenigi" la Esperantlingvan fakvortaron per forbalajo de multaj "internaciaj" formoj favore al Esperantaj kunmetajoj—mi en ĉi tiu momento silentos.

Let me add here, for newcomers, a few words about correspondence in Esperanto. Every year *The ELNA Newsletter* publishes about 150 names of persons who want to correspond with Americans in Esperanto. Some magazines (*Literatura Foiro, Esperanto*) publish fewer or none at all; some publish similar numbers (*El Popola Ĉinio* has 250-300 names each year); some publish many more (I would estimate that *Budapešta Informilo* in Hungary published between 500 and 1000 requests last year).

You've learned Esperanto, but what are you going to do with it? Probably one of the most immediate things you can do with Esperanto is: start corresponding in the language. This is not an expensive proposition (ninety cents for stamps and the cost of a couple of picture postcards), and it will give you contact with someone in another country, which is precisely the reason for Esperanto's existence. Furthermore it will allow you to practice your command of the language in a leisurely, easy way, with somebody who is most likely also a beginner (most experienced Esperantists, having plenty of correspondents, don't advertise). Finally, it will give you a chance to participate in a form of personal diplomacy.

Don't put it off. Find yourself an Esperanto-speaking pen pal and go for it!

—Don Harlow

HARD QUESTIONS

By Todd Moody

Every Esperantist must answer questions about Esperanto. Some of them are not easy questions, and many are not even particularly friendly. It is common knowledge among us that the very mention of Esperanto can sometimes elicit quite hostile responses from otherwise mild-mannered people. It is difficult to account for this hostility. Why should people who know next to nothing about Esperanto be offended by it?

I don't know the answer, but I do have a conjecture. Perhaps the hostility is a form of self-defense against a feared exposure of ignorance. That is, certain people may feel that if Esperanto is in any sense interesting or significant, they ought already to know something about it. Since they do not know much about it they are quick to conclude, by simple logic, that it cannot amount to anything. To find out that they are mistaken would be to find out that they are not as knowledgeable as they pretend to be. Thus, Esperanto may be a threat to the ego of some people.

In dealing with such people—and it is fortunate that not all people are inclined toward hostility—it is important to answer in a way that does not further stimulate this defensive posture. For example, when I meet one of these people who says something like, "Esperanto? Oh sure, that died out fifty years ago. Sort of a secret code language used by communists," I try to be careful not to say what I am in fact thinking. Instead, I say, "Well, it's refreshing to meet someone who knows about Esperanto. Maybe I can update your information a bit ..." And so on.

At any rate, these are the very people who are also likely to try to use a series of what they take to be hard questions to "debunk" Esperanto. As I say, some of these really are hard questions. I think it's important to think about the answers, and to consider whether the "standard" answers are adequate. For that reason, I'd like to share some of my own thinking about a few of these questions with the readers of the ELNA Newsletter.

1. Esperanto will never have as many speakers as English, so why should I learn it?

It seems to me that the worst thing to do here is to speculate about the future triumphs of Esperanto, or the decline of English as a world language, even though that decline may be a fact. Such speculation is likely to appear too fantastic to be taken seriously. Instead, I think it is better to point out that Esperanto's "success" does not depend upon its displacing English. The search for an international language is not a contest. Esperanto is already a success, in that it serves its community in ways that are evidently satisfactory. A reason to learn Esperanto, therefore, is to participate in that success, and to help to extend it.

2. Esperanto is supposed to be "neutral," but it's really just another European language, embedded in European culture.

This one is perhaps the most common criticism of Esperanto. Nevertheless, I think it is worth thinking about some of the many possible answers. First of all, it is important to point out that it is political and not linguistic neutrality to which Esperanto lays claim. Esperanto is not the language of any national or ethnic entity. That is the standard answer, but the astute critic will reply that linguistic non-neutrality and political non-neutrality are not so simply separated. The very fact, he will say, that Esperanto is a European language is itself a political statement.

Again, I think it is important to tread carefully. There is some truth to this skeptic's claim. I have read enthusiastic arguments that Esperanto is not really a European language, because it has certain features, such as agglutination, exhibited by certain non-European languages. These arguments are, I think, misguided. At most they show that Esperanto resembles some non-European languages in some respects. This coincidence does not alter the fact that European languages did indeed serve as a

model for most details of Esperanto. Thus, in the sense that Esperanto is modeled upon European languages, it is one. The important thing is that this is not in itself a political statement. A statement must be somebody's, and pan-Europeanism is not the statement that the Esperanto movement is making. Esperanto's European character is a contingent fact that reflects the situation of its creator, and it must be understood in that context. Once the matter is framed in this way, it is clear (given some knowledge of Zamenhof's life and thought) that Zamenhof did what it was in his power to do to create a neutral universal language. His project succeeded brilliantly as a language. That it is less than successful as a statement of universalism, by contemporary standards, cannot fairly be held against it.

Furthermore, as the language continues to be shaped by its speakers, Esperanto may acquire more and more non-European lexical material and forms of expression. One aspect of this process is already in evidence: there is mounting pressure from non-European sectors for Esperanto to move back in the direction of "skemismo," and away from "naturalismo." This is obviously because naturalism generally favors the speakers of European languages. The Asian Esperantists, for example, quite correctly recognize the European past of Esperanto, but they do not (also quite correctly, in my view) take this to determine a European future for the language. In short, Esperanto is what its speakers make of it; its statement is their statement.

3. If Esperanto is supposed to be so easy, why is it burdened with complexities, such as the accusative ending and agreement of adjectives, that many languages get along quite well without?

This question presupposes some familiarity with Esperanto grammar. In fact, I think we have all asked this one at some point in our study of Esperanto. The

Continued on next page

Hard Questions from page 3

standard answer is that the language gains freedom of word order by such features as the accusative ending and agreement of adjectives. In my opinion, this is a weak answer. Why should we care so much about flexible word order, after all? How important is it that poetry should be translated into Esperanto without rearranging the words much? These considerations are likely to strike the critic as quaint, at best. I think there is a better answer.

Because it is a second language, planned for international use, Esperanto faces difficulties not constantly faced by other languages. These other languages (some of them, anyway) can afford to be more streamlined than Esperanto because as first languages they are used by people with the same basic thinking and expectations about the way language works. In short, much more can be taken for granted, or culled from context. Esperanto, on the other hand, is designed to function across wide gaps in the expecta-

tions and habits of its speakers. Consequently, it is an advantage if it has a bit more redundancy built into it. The grammatical endings may serve to underline what may not be quite as obvious as it would be in a first-language context. For this reason, it is not appropriate to ask, "Why does Esperanto need property X when such-and-such languages does without it?" Instead, we should ask whether property X makes a significant contribution to Esperanto's clarity and expressive power. In most cases the answer, I think, will be "yes."

I shall stop here, not wanting to take up any more space. Perhaps the discussion of "hard questions" and good answers can be continued in future issues. I think it is important for every Esperantist to be thinking about these matters, since a thoughtful reply to a question may be what it takes to get a person interested in the language and willing to learn it.

[Let me take advantage of Editor's Privilege to remind the reader that, in any case, there is no reason to accept the premise that Esperanto's accusative case and adjective agreement are any more complex or difficult than the systems used in other languages, such as English: why, for instance, should it be more difficult to learn that "the direct object is always shown by the ending -N" than "the direct object is shown, in most cases, by the placement of the object after the verb, as well as by special accusative pronoun forms (me, him, her, us, etc.)"?]

[In any case (no pun intended!) we should always be prepared to answer such hard questions as those Todd poses. To do this, we must have a basic knowledge not only of how to speak Esperanto, but of its background, its structure, its history, its literature, etc. I hope that some of you will be encouraged by this article to consider such questions and do the basic research that will allow you to answer them, if you can't already.—DH]

FAMILY HISTORY RESEARCH USING ESPERANTO

By Charles Hall

[Esperantist Charles Hall of Utah is also involved in the field of family research. In these excerpts from a letter of his, dated 18 Oct. 1988, we see how he combined these two interests to his advantage. If you have similar experiences to relate, don't hesitate to put them down on paper and send them to the editor of the Newsletter.]

The European part of our trip began when our plane landed in London, and we were able to meet with Esperantists who helped us rest up and who are anxious to make our upcoming, 1989, trip a success. We next crossed the channel to Rotterdam, Netherlands, to attend the 73rd annual Universal Congress of Esperanto. Along with meeting some of the Esperantists with whom I had corresponded, and who would be hosting me later in my trip to Eastern Europe, I had some gratifying chats with Esperantists from other nations around the world. I was also privileged to be able to give a five minute

speech as part of an Ecumenical Session of the Congress. In my speech, I explained how closely the LDS (Mormon) church works in harmony with many other churches in its microfilming projects and other family history research activities. My cup of gratitude was filled to overflowing as I was hosted by two Mormon families during my four night stay in the Netherlands.

With the help of my Eurail Pass, I next traveled to southern Germany, where my loyal genealogist colleague of many years helped me buy an inexpensive car, so vital to the economic success of the rest of my trip. During that week I also stayed at the homes of four more Esperantists and two other Mormon families in Western Europe. I also picked up my cousin, Dale McAllister, who was with me frequently throughout the rest of my trip.

On August 11, we arrived in Ljubljana, the capital of Yugoslavia's northernmost republic, Slovenia. Although we had not

had prior correspondence with Esperantists in Ljubljana, with the help of the "Jarlbro" (UEA's worldwide directory of Esperanto delegates), I was able to contact an Esperantist by phone, who met us, oriented us to the city and helped us get introduced to the needed archives. The next day our search in those archives was very successful, and the followup search in a local parish office some distance away was even more successful. This experience is contrasted by a research effort conducted farther north in Slovenia, on the Austrian border, where we were not able to contact Esperantists, were unable to find anyone who spoke German, and could not find where the records were located. In a case of this kind, we expect to make up for our failure by correspondence during the coming year, and on our next trip.

Our itinerary next directed us to the nations of Hungary and Romania. Here again we had one success and one failure.

Continued on next page

Family History from page 4

In the Zala Province of Hungary we met a very active group of Esperantists and launched a successful search. In Romania due to not being able to get a response from our correspondence, and meeting no one who spoke German, we returned empty handed. However, we had no difficulty getting a visa and getting into Romania.

Our research efforts in the Slovakian Republic of Czechoslovakia were well rewarded, although not totally successful. Certainly meeting the REVAY family and staying with the NEMEC family in Zilina will prove a great asset in our future correspondence, since these people play a vital role in the leadership of the Slovakia Esperanto Society.

In Poprad, I was privileged to stay at the home of the office manager of the two building Esperanto Center. She in turn introduced me to the 40 Soviet Esperantists who were at that time involved in a two week intensive Esperanto course being held at the center. This was especially valuable since after several attempts we had been unable to acquire a Soviet visa, and I was able to get the help of one of these 40 Soviet Esperantists doing research in his home area of Ternopol, Ukraine.

On entering Slovakia, I had been successful in obtaining a permit to search at the chief archives in Bratislava. This allowed me to do the searching I needed to in the regional archives of Presov. However, when I arrived at that Presov archives, I ran into difficulty. During the past year, the director of the archives, who had also been President of the Slovakia Esperanto Society, had passed away. The new director spoke only Slovak. There was a lady in the office who spoke German, but after her initial help, she left, and without an interpreter my search came to a dead stop. The "Good News" was that two days later I was able to bring one of my previously contacted Esperanto associates with me to the archives and progress was promptly resumed. The same day, this beloved Esperantist agreed to go on what I have come to call a "Safari for living relatives," to a town near the borders of Hungary and Ukraine. Without her help, our "Big Game" would have eluded us.

The experiences I had in Poland somewhat parallel those I had in the countries mentioned above, with the addition of being able to enjoy a Polish Catholic

church service with the help of my newly found Esperanto friend in Nowy Sacz, which lies west of Krakow in southern Poland. In Warszawa I was able, with the help of Krystyna Peto, daughter of the famous Esperantist Dr. Zawoda, to visit the grave of Dr. L. L. Zamenhof (originator of Esperanto) in the Jewish cemetery, the main archives of Poland, and the Mormon church visitor's center.

In Torun, birthplace of Copernicus, I got help from a Polish law student who had only studied Esperanto for one week, but whom I understood remarkably well. From there I traveled south, via Rogowo, to Odolanow, near Ostrow Wielkopolskie, where I went on a "Safari" with one Jerzy Szyszke, who was actually fit in the "living relative" cate-

“
**I got help
from a Polish
law student
who had only
studied Esperanto
for one week...**
”

gory himself, but had also studied some Esperanto. Since this "Safari" lasted well into the afternoon, I had to race for the East German border to arrive there by my Saturday midnight deadline.

In the early Sunday morning hours, I did some sleeping and some driving into West Berlin, where I used the Sabbath to rest up from my rigorous schedule. On Monday morning, after two attempts to buy a visitor's visa for East Germany in West Berlin with the help of some sympathetic border officials, I was forced to the conclusion that there were only two places that this could be done, and those two places are on the border between West and East Germany.

My next base of operations was in Prenzlau, northeast of Berlin. My host family in that city was a Mormon family whom I had visited in 1987. As well as having extensive experience in genealogical research, the wife has had some

direct exposure to Esperanto. This family also helped me recover from a blowout my car suffered on the Autobahn a few hours before my arrival in Prenzlau. From Prenzlau, I traveled north to do research in the Landkreise (counties) of Stralsund and Greifswald. While in the eastern part of the GDR (East Germany), I also contacted Esperantists in Wriezen, Seelow and Frankfurt/Oder in preparation for correspondence research and next year's trip.

My final East European base was in the GDR city of Erfurt, west of Dresden and southwest of Leipzig. I had the unfortunate experience of becoming sick while in Erfurt, but my loyal Esperantist friends nursed me back to health, so everything turned out all right. With the help of this Esperantist, I made a successful phone call to a parish minister in what the Germans call the "Spergebiet," or "Grenzgebiet." This "Spergebiet" is a 10 km strip of ground on the GDR side of East Germany's border with West Germany. On one of the days of my stay in Erfurt, my Esperanto host family took me to the city of Jena to a regional Esperanto meeting. I was quite excited to meet on that occasion four Esperantists from the Heiligenstadt area. At least two of these Esperantists had special six month passes to travel into the "Spergebiet," since they live to close to it.

Near the close of the European part of my trip, I had an unfortunate incident in the city of Bremen. I lost my briefcase. However, even this story could have a happy ending, since my Esperanto host families in Bremen are in touch with the police and the "Lost and Found" office so that if the briefcase shows up, they will send me the contents. After leaving Bremen, my cousin Dale and I were privileged to stay with his Harte relatives in Horn by Detmold and to get some help from our Mintert Esperantist family in Delbruck near Paderborn. The Minterts solved a genealogical problem for us on which we had been working for seven years. Incidentally, Paderborn is the seat of an Esperanto Center under the direction of Hermann Bermann, who has also been very helpful.

On the way to Oostende, Belgium, we stayed again with our exchange Esperanto friend Bridgit in Genk, Belgium. Then I crossed the channel and spent the last night with a fellow Mormon and budding Esperantist Philip Holden. □

REMEMBRANCE OF TONGUES PAST

By Dr. James F. Cool

[*Jim Cool is a long time Esperantist, speaker of several languages, and knowledgeable about several different cultures and their literatures. In the past, he has been one of the most popular instructors at the San Francisco State summer courses. This year he will be the coordinator and chief instructor of those courses. Here are some of his thoughts on learning languages.*]

Not too long ago I read somewhere that we lose most of our ability to remember not in extreme old age, as we might imagine, but rather between the ages of 30 and 50. I can believe it. Maybe I'm a special case in special decline, but I have noticed recently that I forget what I said, what I heard, where I've been, and where I'm supposed to be. I've taken to writing more things down, but then I forget where I put my list—if I remember that I made one.

I am especially unhappy with the fact that I'm forgetting the languages I once knew. That loss is not something recent. Some of my friends accuse me of collecting languages, and it is true that I think nothing is so enjoyable as learning a foreign language. As a student, I spent as much time as I could studying languages. I have been lucky enough to have many chances to travel and use the languages practically. I have learned only two really well, but there are several others that I could at one time function in well enough to read a novel or discuss literature.

Time passes, the student years and lessons are much dimmer, and life and work seem to require more and more of our time. There's no time to maintain, much less increase, skill in a foreign language. To those who know the joys of communicating directly in another language, this is a real loss. I know I am not alone in feeling this. A colleague who in middle age has just learned French during several months abroad already fears that unless she returns to France every year, she'll lose all that hard-won ability.

Esperantists may feel such a loss more acutely than others. The opportunities for developing fluency in Esperanto do not occur every day. There are few opportunities to use the language, once they have

acquired it. Many who are old enough to have an Esperanto history may remember a vacation or a congress when they used the language daily and seemed at the height of their powers. They wonder if those skills are gone forever.

I too wonder about that. The ability to remember is obviously an important part of language learning, but strangely enough, it seems only recently that scientists have begun to devote much research to memory and language learning. They have found it helpful to distinguish between short-term, long-term and permanent memory. They are interested in how knowledge or skill gets from one kind of memory to another. Obviously, the goal in language learning is to get what one needs into permanent memory. What worries me is the impermanency of what I once thought of as my permanent memory.

I like to think that language skills are in some ways like the skills we acquire for driving, dancing, swimming, or riding a bicycle. And do we in fact every forget how to swim or drive? Maybe not, but there can be terrible moments of clumsy panic if we unexpectedly fall into water or have to drive a strange car. Isn't that feeling very much like what you feel when you answer the phone and hear a "Saluton!" from someone far away who thinks it's cute to call you long-distance and fill your unprepared ear with a blue streak of Esperanto?

My evidence comes more from experience than experiments, but I think that at a certain level, our skills in speaking a foreign language do become such a part of us that they always remain with us, dormant at times, but susceptible of revitalization, given the right circumstances and a little effort. It's like powdered soup. It is surprising that something that seemed as dead as that dust could, with a little heat and water, become as good as it is.

In 1969, I spent eight months living with a Dutch family. I had only little instruction in Dutch before I left, but I progressed quickly. I had constant practice and soon thought and dreamed in Dutch. I was far from perfect in grammar and pronunciation, but I was fluent

enough to function in everyday situations.

Back in the United States, I had little opportunity to use Dutch. I read letters from my friends or a book now and then; but years passed without my using it actively. After the UK in Iceland in 1977, I returned to Holland. I was humiliated that I could barely function in Dutch. The most common words, ones that would never have made me hesitate eight years before, were no longer there. And often, in my frustration to make a point briefly, I had to resort to English.

But then something strange happened. After about three days, something like a new room seemed to open in my mind. It didn't happen all at once, but I started to notice that the words were there again. (I know that language is not just vocabulary, but as I remember it, it was the words that I had lost, then rediscovered.) It was as if the Dutch room had been closed for years but then reopened gradually so that little by little, then faster and faster, I was reacquiring what had seemed gone.

I had similar experiences with Italian, German, and—after another hiatus of several years—Dutch. Friends have reported almost the same. Obviously, I find this evidence, anecdotal though it may be, convincing and reassuring. I seemed to have lost everything; but all I really needed was the right situation to revive it.

But there is a catch. We have to have a stock of words and structures in our Dutch (or Spanish or Swahili or Esperanto) room in order to reopen it. We may never really forget, provided we reach a certain level of proficiency. The problem is one of reaching that level in the first place. After all, most of us have almost completely forgotten some of the languages we studied. How much do you remember of the French or Latin you spent hours—years!—studying? It would seem that we do indeed forget if we never knew enough to think or speak fluent sentences in the foreign language. It is the problem of getting what we know from short-term into permanent memory.

One authority on language learning, Earl Stevick, says getting what we learn into our permanent memory depends on the recency, frequency, and intensity of

SFSU from page 6

our association with the material. Recency gets something into our short-term memory, frequency and intensity can put it into our long-term memory, but it is only intensity that causes something to reach our permanent memory. And what can make learning intensive? Again according to Stevick, it may be vividness of exposure to something, a perception of the long-term importance of what is being learned, its emotional depth, and its cognitive breadth. Another scholar, Wilga Rivers, sees the connection between learning and remembering in a similar way. According to her, we learn a language through "active use in authentic contexts."

And what does all this mean for Esperanto? It helps us see how we might try to reach the level at which we will have permanently acquired Esperanto. It suggests that the best way to learn Esperanto would be in intensive courses, in which students would be actively using Esperanto in authentic contexts, in which they would be living Esperanto.

Maybe I can make my point more clearly by comparing typical foreign

language courses to the Esperanto courses at San Francisco State. I never miss an occasion to peer into classrooms at students who are studying a foreign language. They are young, but not active. They sprawl passively in their chairs, they frown, they do not seem to look at fellow students. It is hard to see any active use of the language, much less in an authentic context. And I doubt that much is passing into permanent memory or even into the long-term. I say this not to criticize any particular students, teachers, or institutions: such is unfortunately the usual situation in high school and college classes everywhere, including my own.

What a contrast with the Esperanto classes at San Francisco State University.

There, the students may also be listening to a lecture; but they are just as likely to be performing a skit or working on some project in groups. The other class members are not strangers whom they see in class twice a week; they are roommates or new-found friends, with whom they have been and will be eating and walking and singing for the length of the

course. Knowing fellow class mates makes it possible to relax, to laugh, to take risks, and to open up to vivid, emotional, authentic experience with Esperanto.

Frequency has its place alongside intensity when it comes to impressing Esperanto on one's memory. Few American students of Esperanto can have a lengthy enough exposure to Esperanto to acquire fluency. That is why every American Esperantist should at one time at least invest in the experience of a two-month binge of Esperanto, combining the courses at SFSU with participation in the American and world conferences and perhaps a week or two of a Lucy Harmon tour visiting foreign Esperantists.

Acquiring Esperanto is not likely to happen until a student is working on at least the intermediate level. But once such a student participates in the SFSU courses and world congresses, there is every chance that he or she will fill up an Esperanto room in the permanent memory with a stock of skills, there to be reactivated whenever the right time comes.

MALFIDINDA STATISTIKADO EN ESPERANTUJO

De Bernard Golden

[La jenan artikolon proponas d-ro Bernard Golden, membro de la Akademio de Esperanto, responde al kelkaj komentoj de la redaktoro en la numero de januaro-februaro 1988. Pro la generala intereso de la temo, mi enmetas la tutan artikolon...kompreneble, kun kelkaj postaj komentoj de tiu mencita redaktoro. —Red.]

En la ĉefartikolo de la januara-februara numero de *ELNA Newsletter* (1988), la redaktoro fieras raportas kelkajn statistikajn donitaĵojn pri la kresko de membroj de UEA kaj tiurilate demandas: "Ĉu nova erao komenciĝas por Esperanto?" Mi tuj respondas: "Ne!" Neniu konsekvenca konkludo estas tirebla surbaze de ciferoj pri membreco en internaciaj aŭ lokaj Esperanto-organizaĵoj, ĝuste pro tio, ke la informado venas de la organizaĵoj mem kaj ne estis kontrolita (ĉu ni diru ankaŭ kontrolebla?) de senpartia espriro. Laŭ kelkaj fontoj Mark Twain

eldiris jenan aforismon gravedan je vero: "Statistikoj ne mensugas sed mensogas statistikoj statistikas". La brita politikisto Benjamin Disraeli iom alimaniere vortigis la saman koncepton: "Estas tri specoj de mensogoj: mensogoj, malbenitaj mensogoj, kaj statistikoj." Tiu ĉi du citajoj devas pensigi ĉiun esperantiston, kiu legas aŭ citas statistikajn donitaĵojn de verdlingvaj fontoj.

Redaktoro Harlow opinias kuraĝiga raporton el Ĉinio, ke en certa universitato dufoje formiĝis kursoj kun proksimume po 70 lernantoj. Nu, 70 estas relativa kvanto; en Irano venas sciigoj, ke 170 kursanoj ariĝas por baza instruado en Esperanto. Kion signifas tio? Nenio! Nudaj ciferoj estas krudaj; ili bezonas interpreton. La plej grava statistika informero, kiu bedaŭrinde ĉiam mankas en la tro optimismaj raportoj, estas ne la nombro de eklerntoj sed la nombro de kursfinintoj, kiuj sukcese alproprigis la rudimentojn de Esperanto kaj faris la

sekvajn paĝojn por plurstudi kaj perfektigi sian lingvoscion. Estus tre interese ekscii, ĉu nun ekzistas en la mencita ĉina universitato duagrada kurso, kaj kiom el la 70-kelkaj burĝonintaj esperantistoj nun ekfloras en ĝi. Ĉu entute sepdek? Ĉu eble dek sep? Aŭ ĉu nur sep? [Pri datriga kurso mi ne povas diri. La nombro da kursfinintoj en la mencitaj kursoj estis, laŭ mia komprendo, inter 40-50; la ceteraj 20-30 provizore rezignis pro manko de sidlokoj en la plenplena ĉambro... -red.]

La sama tro facilanima uzo kaj misuzo de statistikoj estas karakteriza de t.n. oficialaj informoj pri la nombro de esperantistoj en internaciaj kaj landaj organizacioj. Naivuloj ne komprenas, ke tiaj nombroj, venantaj de la organizacioj, mem havas neniu valoron por objektiva analizo, ĉar ĉiam dum la historio de Esperanto, ekzistis tendenco falsi informoj pri la disvastiĝo de Esperanto

Continued on page 8

Statistikado from previous page

kaj troigi la pretendojn kaj atingojn de la movado. La ĉefa tubero en la afero estas la manko de unuanime akceptita difino de la nocio "esperantisto". Rezulte de la svaga uzo de la vorto, propagandistoj jetas en la saman verdan korbon ĉiu ulon, kiu portas verdan stelon kaj ankaŭ tiujn, kiuj ne portas ĝin. Ekzemple, *ELNA Update* (2/1988) senkritike raportas, ke Hungara Esperanto-Asocio havas pli ol 7000 membrojn. Jen la faktoj. Fine de la Jubilea Jaro (1987) HEA havis 7118 membrojn en 3 kategorioj: 2671 plenrajtaj membroj, 1731 lernanto-membroj, 2716 simpatiantoj. Veraj esperantistoj troviĝas nur en la unua kategorio, sed ne eblas scii, kiomgrade tiuj homoj bone

“ EKZISTAS TENDENCO FALSI INFORMOJN PRI ESPERANTO KAJ TROIGI LA PRETENDOJN KAJ ATINGOJN DE LA MOVADO. ”

regas kaj uzas la lingvon. La dua grupo, lernanto-membroj, estas tre malstabila, ĉar ĝia konsisto ŝanĝigas ĉiuare okaze de la starigo de novaj kursoj. La tria kategorio, la simpatiantoj, estas, paradokse, pli granda ol la unua! La oficiala raporto pri Esperanto en Hungario en 1987 malkaŝas, ke la nombro de organizitaj anoj ne kreskas kontentige. Ĉiuare tiom da ili forlasas HEA kion aliĝas. Stagnado!!!

S-ro Harlow, komentante pri la membraro de UEA, asertas, ke la nombro inter 40.000 kaj 50.000 ne estas troigitaj. Sed precize kion signifas tiuj ciferoj por la vera monda uzado de Esperanto, se la organizajo eĉ ne postulas bazan scion de

Esperanto por fariĝi membro? Skeptika fakulo pri sociolingvistiko ekscias nur, kiom da homoj apartenas al diversaj membro-kategorioj de UEA sed nenion pri la lingvonivelon de la anoj.

La statistikoj prezentitaj de membro-organizoj ne akordas kun la multe pli altaj taksoj de la nombro de esperantistoj, kiu inkludas ankaŭ tiujn, kiuj ne estas en la organizita movado. Sed ĝuste tiuj ĉi ne estas facile nombreblaj. Antaŭ duonjarcento ĉinaj esperantistoj provis malkovri la veran situacion en sia lando, t.e. ne nur kom da verdsteluloj ekzistas sed ankaŭ je kiu nivelo staras ilia primastrado de la lingvo.

La sekva proksimuma statistiko estis publikigita en *Kantona Esperanto-Gazeto* en 1934.

1. Adeptoj pli ol 300.000
2. Finis kurson pli ol 30.000
3. Skribas kaj parolas malpli ol 3000
4. Korektas skribas kaj parolas malpli ol 300
5. Verkas aŭ tradukas malpli ol 30

Granda merito de la ĉina sistemo estas, ke ĝi differencigas la verdverdajn esperantistojn (parolantojn kaj uzantojn de la lingvo) disde aro da verdete grizaj esperantanoj (laŭ *Plena Ilustrita Vortaro*, neaktivaj aprobantoj de Esperanto).

Neniu vere scias, kiom da "esperantistoj" estas en la mondo hodiaŭ. Ĉiu statistikoj estas falsaj, ĉar ili ne baziĝas sur science organizitaj esploroj. Manke de tia rigora poplonombra metodologio, la revuo *Esperanto* invititis siajn legantojn partopreni en konkurso por diveni nombron! Nur 56 respondej estis ricevitaj, kun taksoj de 40.000 ĝis 40.000.000. La redakcio de Esperanto decidis akcepti la mezan ciferon (la averaĝon de la 23a kaj 24a taksoj), kiu estas 2.000.000.

Ni nun apliki al tiu "oficiala" statistiko de UEA la interpreton laŭ la ĉina metodo.

1. Adeptoj: 2.000.000
2. Kursfinitoj: 200.000
3. Skribantoj kaj parolantoj: 20.000
4. Bonaj skribantoj kaj parolantoj: 2.000
5. Verkantoj kaj tradukantoj: 200

Mi defias legantojn de *ELNA Newsletter* refuti tiun analizon per nekontesteblaj faktoj.

...RESPONDE

1

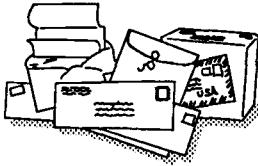
[Pri la manko de bonaj statistikoj rilate la nombron de esperantistoj en la mondo, ĉiu scias; ni disponas nek pri la financaj rimedoj nek pri la politika kapablo fari tutmondan nombrardon de esperantistoj. Tio estas bedatuirinda sed neignorebla faktro.]

2

[D-ro Golden sugestas, ke la statistikoj provizataj de Esperanto-organizoj estas nekontroleblaj, do almenau foje falsaj. Pri la ELNA membronombro, mi certas, el mia propra laboro en la C.O., ke la statistikoj estas ĝustaj; kaj mi havas nenian kialon por dubi la honestecon de la laborantoj ĉe UEA (UEA membronombro en 1987 estis fine 43.682). Pri HEA, d-ro Golden diras, ke veraj esperantistoj apartenas al la unue mencitita kategorio; sed kiel oni povas certigi, ke veraj esperantistoj ne aliĝas al la tria kategorio, por profiti el eventuale pli malaltaj kotizoj? (Guste tial mi mem ne ŝatas lafoje proponitan ideon starigi en ELNA iun malmultekostan kategorion "Amikoj de Esperanto".)]

3

[Pri la "ĉina analiz-metodo" de d-ro Golden: nekontesteblaj faktoj ne necesas por refuti nepravigebalan analizmetodon. La originala analizo konsistas el starigo de simpla geometria progreso, sen pravigo, tute apriore; tio ne estas statistika analizo, nur fantaziado. Ĉu ĝi estas pli aplikebla al antaŭmilita Ĉinio ol al la nuna situacio, tion mi efektive dubas.]

LETTERS

[Barbara Colt respondas al la demando pri uzo de po-kun akuzativo, kiun mi levis en respondo al letero de Doug Portmann.]

Pri la kazo kun po-esprimo (ankaŭ ĝis, cirkau, inter, kaj super):

Sajnas al mi, ke vere la prepozicio en tiaj esprimoj rilatas nur al la numeralo kaj ne al la substantivo. Kion ili manĝis? Ili manĝis kukojn. Kiom da kukoj ili manĝis? Ili manĝis po du. Ili manĝis kukojn po du. Ili manĝis po du kukoj(n)? (?) Mia lingva sento forte inklinas al la akuzativo, sed mi kredas ke la tempo ankoraŭ ne venas kiam ni povas diri, ke unu el la du esprimoj estas la sole ĝusta.

Barbara Colt

[En sia longa letero Barbara apogas sian lingvan senton sur para. 87 de la Plena Analiza Gramatiko, kiun ankaŭ vi legu; sed si ankaŭ mencias citajojn el la Lingvaj Respondoj de Zamenhof kaj la Laŭokazaj Lingvaj Notoj de Venture por indiki, ke ankaŭ la nominativistoj havas siajn ĉampionojn.]

[Por lingvo-frandemuloj, jen alia demando pri la akuzativo. Ĉu uzindas/uzeblas la akuzativo post anstataŭ kaj krom? Nome, ĉu necesas distigi inter Mi vidis lin anstataŭ ŝi (ne ŝi, sed mi, vidis lin) kaj Mi vidis lin anstataŭ ŝin (Mi vidis ne lin sed ŝin)? Se jes, kiel oni povas pravigi tion, ne samtempelezante la dekses regulojn?]

[Charlotte Kohrs is the driving force behind the organization CHILDREN AROUND THE WORLD.]

You asked to write an article on IN-FANOJ CIRKAU LA MONDO. I will—as soon as I get a chance to breathe. We were funded for launching advertising and producing the song cassette by La Eduka Fondajo "Carson," but are running out of cash because of the 151 responses [to an ad in the October issue of Esperanto] as of 2/8/89. We're about to launch a fund-raising letter.

You ask for comments on the ELNA NEWSLETTER. It is just what we want and need. It's super! I especially enjoy your editorials, the "Newsbriefs," "Regional Reports," "UEA Aktuale," "Letters," "Recenze," and the special articles

such as Derek Roff's inspiring article about Esperanto and SFSU and Cathy's "The S.F. State Story."

When we get our second Children's Journal out I'll send you quotes from remarkable letters we've received.

Charlotte Kohrs

[If you are interested in supporting INFANOJ CIRKAU LA MONDO, their address is 3876 Belmont Ave., San Diego, CA 92116.]

[June Knudsen Fritz skribas pri la nova Nebraska Internacia-lingva Asocio.]

NIA organiziĝas tre bone. Vidu la artikolon en la Daily Nebraskan. Tiu artikolo allogis kvar studentojn al la NIA Esperanta klaso. La klaso havas nauavidulojn, kvin el ili estas NIA-membroj.

NIA mem havas 10 individuojn kaj 4 familiajn aliĝilojn. Mi pensas, ke la publikigado dum la centjarfesto de Esperanto estas la ĉefa kaŭzo de la nuna kreskado en Nebraska. Nur unu junu viro kiu aliĝis al la NIA klaso ne sciis ion ajn pri Esperanto antaŭ ol li legis la artikolon en la Daily Nebraskan.

Mi havas unu sugeston. Ĉu eble ni havos konkurson de artikoloj, verkitaj pri lokaj Esperanto-aferoj, kaj la verkisto devas uzi la bazan vortliston? Jes, mi opinias, ke plua uzo de Esperanto en la novajletero estas bezonata.

June Knudsen Fritz

[Certe, ĉiu volas sci pri lokaj Esperanto-aferoj. Mi omi timas pri konkursoj, ĉar mi mem ne scipovus ĵugi pri ili; sed mi pripensos la aferon. Dumtempe, ne hezitu sendi tiajn artikolojn, kiajn pri-skribas s-ino Fritz.]

[S. Clark Pyfer is a long-time Esperantist, and past trustee of Kiwanis Intl.]

You are doing a great job on the Newsletter! The balance of English and Esperanto is just right for stimulating additional interest in Esperanto. We should share it with as many non-members as possible. You might consider including some of the excellent parallel (Esperanto/English) articles from Redaktisto Derek Roff's "Rapporto" for Esperanto—Grupo Intermontara. His December 1988

issue on Esperantistaj Tostmastroj is particularly good.

Montana is making remarkable progress through the inspiration of Nels Nelson of Bozeman. We are particularly thrilled with the progress in our neighbor state of Idaho, inspired by David Barron's enthusiasm.

S. Clark Pyfer

[It all comes down to a matter of space. I would be glad to use some of Derek's articles (see the September-October issue for 1988), but if possible prefer original material. There are, however, several local bulletins that would certainly be worth reading for those willing to shell out a few extra dollars a year for membership in the organizations that publish them, and the EGI newsletter, edited by Derek Roff, is one of these. Those interested will find EGI's address in the list of local contacts.]

[Marcel Schwenter tamen opinias, ke devos esti pli da Esperanto en nia revuo.]

Mi plejparte ĝuas la kolumnojn Letters, Revional Report, kaj Volas Korespondi, kaj, kompreneble, vian Editorial pagon.

Tamen vi tro multe uzas la anglan lingvon. Mi plie ĝuas la novajleteron se vi plie uzus la Esperantan.

Mi opinias, ke almenaŭ tri kvaronoj de la novajletero devas esti en Esperanto. Espere tio okazos baldaŭ.

Marcel Schwenter

[Mi ankaŭ esperas, ke en la estonteco vi vidos plian Esperanton en la novajletero.]

[From Emil Volcheck: Bernard Golden's Pan-American Esperanto Magazine.]

I'd subscribe if the magazine were no more than \$40/yr., especially if it were slick and glossy. I'd like to hear about Esperanto outside of the U.S., and a magazine for the Americas is close enough to home to make it worth the money. It could improve North-South relations.

Emil Volcheck

[See the answer to Chuck Mays' letter in the last issue.]

RECENZE

Fettes, Mark (red.): *Jubileo: Jarcento de Esperanto*. Rotterdam: Universala Esperanto-Asocio, 1988. 162 p. JUB001. \$27

Mi unue aliĝis al UEA en 1959, kiu koincide estis la unua Jubileo—la Zamenhof-jaro, la centa datreveno de la naskiĝo de la kreinto de Esperanto. En 1960 UEA eldonis la Memorlibron pri la Zamenhof-Jaro, grandformatan, binditan, blankan libron kun iom pli ol cent paĝoj. Nun venis la dua jubileo de la lingvo, kaj post ĝi aperis simila memorlibro, ne tiel granda kaj impona, tamen tute ĝisdata kaj interesa. Eble valorus iom da komparo inter la du libroj.

En la unua libro troviĝis eble pli multaj artikoloj, verkitaj de nomoj tiam bone konataj; estas interese, ke el tiuj artikoloj nur unu dum la paso de jaroj fariĝis klasika ("La Internacia Lingvo kiel Belarta Tradukilo" de William Auld), kvankam multaj aliaj restas legindaj. El la listo de verkintoj, kelkaj travis la intertempajn 28 jarojn por aperi ankaŭ en la nuna libro: Auld (per tre longa kaj impona poemo, kiu unue aperis en la revuo Esperanto, sed prese tiom fuŝita, ke ĝi estis nelegbla), Gaston Waringhien, Ivo Lapenna, Juan Regulo; aliaj en la nova libro estas ankaŭ, laŭ la normo de 1959, tute novaj homoj. Azion reprezentas du homoj, kontraŭe al unu en la pli frua libro (Probal Dašgupto, Zhang Qicheng anstataŭ Seiho Nishi); kaj Sovetunio reprezentas novulo, Aleksander Duličenko, anstataŭ la lamentata Eugenio Bokarev.

En ambaŭ verkoj, la artikoloj estas klasigitaj sub diversaj rubrikoj. En la pli frua libro, tamen, la bildoj estis apartigitaj de la teksto, do estis malpli konsekvencaj laŭ ordo; en la nuna libro, la bildoj estis dissemitaj tra la teksto, kaj bone rilatas al la sekcioj, kie ili troviĝas.

En la nuna libro estas kvin sekcioj: Enkonduke; La Jubileo Ekstere, pri informado; La 72-a Universala Kongreso de Esperanto, pri la Jubilea Kongreso en Varsovio; Kultura Jubileo, mikspoto de diversajoj pri Esperanto, kun apartaj informoj pri la kultura semajno en Zagreb, la lingvistika konferenco en Vieno, eĉ la preskaŭ konkurenca konferenco en Graz; kaj Poste. La sekciojn unuan, trian, kvaran kaj kvinan garnas poemoj de Auld

(la jam mencita), Edwin de Kock, Baldur Ragnarsson, Mauro Nervi.

Ankaŭ menciienda estas komparo inter la Internaciaj Patronaj Komitatoj por la du Jaroj. En 1959 estis du paĝoj de malgrande presitaj nomoj kaj titoloj; en la nuna komitato listiĝis nur 30 nomoj. Unu nomo, laŭ mia supra kontrolo, aperis sur ambaŭ listoj: J. Cyrankiewicz, iama ĉefministro de Pollando. Sur la nuna listo estas du ŝtatestroj, Reĝo Juan Carlos de Hispanio kaj Prezidento Vigdís Finnbogadottir de Islando; sur la antaŭa estis nur Prezidanto Juscelino Kubitschek de Brazilo. Mi ne scias, kial oni ne varbis aliajn—ĉu temas pri maldiligento flanke de UEA, ĉu simple pri la fakteto, ke UEA nuntempe sentas sin sufiĉe forta por starigi sen apogo de gravaj nomoj. Mi iomete bedaŭras la foreston de Francois Mitterand, kiu laudire montris sian subtenon por Esperanto, kiam li estis simpla deputito en la franca parlamento.

Pri la enhavo mem de Jubileo: preskaŭ ĉio estas leginda, kaj granda parto estas jam legitima, ĉar tiuj artikoloj aperis en la revuo Esperanto dum la jaro mem. Tamen, relegadon certe meritas "Kaj tamen ni ĝin atingis!" de Waringhien, kiu atentigas pri la graveco por la ĝisnunaj sukcesoj de Esperanto, unue de la kontinueco de la lingvo (memdisciplino kontraŭ reformomanio), due de la "interna ideo", kiun eksteruloj tiom ofte priridas, sed kiu kunligas ne nur la menojojn sed ankaŭ la korojn de la esperantistoj.

Ankaŭ interesa estas "La diplomatoj kaj Esperanto" de Ralph Harry (artikolo bedaŭrinde disfrakasita per kvar paĝoj da fotoj); oni devus legi tiun lige kun artikolo de Osmo Buller pri la spertoj de la iama finna ambasadoro al Japanio, G. J. Ramstedt, kiu aperis en *Esperanto* en novembro, 1988.

Pri la ŝancoj de Esperanto en la t.n. Tria Mondo, vidu la optimisman, tamen avertan, artikolon de Probal Dašgupto "Per nova unueco-principo antaŭen en la Tria Mondo". Sovetia lingvisto Aleksander Duličenko argumentas en aparta artikolo, ke "Cent jaroj provizis unikan modelon por la ĝeneralaj lingvistiko" per Esperanto, kies estiĝo kaj evoluado, malsame ol aliaj lingvoj, kuŝas videbla sub socia mikroskopo, por tiel diri.

Por tiuj, kiuj havas intereson pri libroj, kuraĝiga estas la konstato de Vilmos Benczik (p. 119), ke

ni bone scias, ke en la pioniraj jardekoj—praktike ĝis la dua mondmilito—Esperantaj beletraĵoj vendiĝis en kelkaj centoj da ekzempleroj. "Stafeto" en la kvindedaj jaroj eldonis siajn librojn en mil ekzempleroj. Kompare al tio povas efiki esperige kelkaj aktualaj ciferoj: *Baza Literatura Krestomatio* dum 7 jaroj vendiĝis en 7 mil ekzempleroj, la originala romano *Etilalia* de Lorjak dum tri jaroj travis 3500 acetantojn, Istvan Nemere per *Febro* povis instigi same dum tri jaroj 2600 esperantistojn malfermi la monujon...

En la kvara sekcio, ĝenerale aperis tute novaj artikoloj; menciienda estas la inaŭgura (kaj, kiel poste evidentiĝis, adiaŭa) parolado de Prof. d-ro Ivo Lapenna en Graz:

...mi diru, ke el la multaj salutoj, kiujn ni ricevis, pleje ĝoigis min la salutoj de Universala Esperanto-Asocio kaj de Sennacieca Asocio Tutmonda. ... La letero, kiun S-ro Fettes, la nuna redaktoro de la revuo *Esperanto*—mi aparte salutas lin ĉi tie—tralegis al ni, estas konforma al [mia] propono... Esperable vi konsentos, ke de tiu ĉi Konferenco ni sendu reciprokajn salutojn al la Universala Kongreso de UEA en Varsovio kaj al la Jubilea Kongreso de SAT en Bulonjo-ĉe-Maro.

Iom nekontentiga estas la fina artikolo de d-ro Detlev Blanke. Konstatinte, ke "La kaŭzoj de la relativa sukceso de Esperanto estas ... aparte nelingvaj, lingvopolitikaj faktoroj, ĉar la lingvo estas multe pli ol strukturo, nome socia fenomeno...", d-ro Blanke dediĉas la ceteron de artikolo ĝuste al la demando de preskribo de la lingva strukturo en la estonteco, kaj tute ne plu mencias la neceson plibonigi nian aliron al tiuj nelingvaj faktoroj.

Interesa kaj valoras libro, aparte por tiuj, kiuj volas havi ian registraĵon pri la stato de la movado okaze de la 100-a jaro.

—Don Harlow

LA ŜTONA ZONO

De Aleksander Korjenkov

Ekde la glaciaj bordoj de l' Arkta oceano ĝis la sun-plenaj stepoj kazafiaj etendigas ĉeno da montoj disiganta Eŭropo disde Azio—Uralo. Cetere, en la pratjurka lingvo Uralo signifas "zono", kaj la Ŝtona Zono enhavas pli ol unu juvelon; estas la plej riĉa trezorejo en la mondo. La uralaj gemoj, fero, oro kaj aliaj mineraloj premisis fruan industriigon de la areo. Nun oni konsideras Uralo ne nur la stretan rubandon montaran, sed la tutan korpon, kiun ĝi zonas, nome: Baškiria kaj Udmurtia aŭtonomaj respublikoj kaj kelkaj regionoj de la Rusa federacio. Ĉi tie loĝas pli ol 20 milionoj da diversnacianoj—rusoj, tataroj, baškiroj, udmurtoj, komioj k.a.

Ankaŭ ĉi tien venis la semoj de la zamenhofa idiomu kaj kelkloke trovis fekundan grundon inter la ŝtonegoj. Ni memoru, ke esperantistoj aperis en Uralo jam en 1887, tamen nun ni ne fosu la historion (tion diligente faras nia histori-esplora komisiono), sed ni rigardu la aktualan fizionomion de la urala esperantista vivo.

Tiu vivo ne facilas, ĉar ĝis nun en la post-stalina periodo ne malmultaj aŭtoritatoj eĉ aŭdi ne deziras pri la "danĝera lingvo". Feliĉe, en Uralo tiuj stalinidoj ne multas, tamen ja estas. Ni ne forgesu ankaŭ pri nepagipoveco, apenaŭ eblo kaj ŝanco de veturoj eksterlandaj kaj de renkonto kun "viva"eksterlandano en la fermita Uralo. Tamen la esperantistoj ekzistas. Eĉ en tiaj kondiĉoj ili arangas prelegojn, kursojn, literaturajn vesperojn, planlingvistikajn seminariojn

kaj kulturajn semajnfinojn, fondas klubojn kaj rondetojn, legas, verkas, tradukas...

Evidente oni devas akcepti, ke Esperanto povas funkcii (kaj funkcias, ne nur en Rusio, sed ankaŭ en Ĉinio kaj Vjetnamio) kadre de unilingva komunumo, kie ĝi ne primare rolas kiel interlingva komunikilo sed jen kiel arta (sin)esprimilo, jen kiel rimedo gaje pasigi liberan tempon. Tamen ĝi sendube estas ankaŭ fenestro en la mondon, mondon foran kaj apenaŭ imageblan: ja oni korespondas (malgraŭ la neadekvata poŝta servo) kaj legas, abonas al (ve, malmultaj) periodaĵoj kaj ... revas, jes ankaŭ revas pri la tempo, kiam oni uzos Esperanton laŭ la rekta "celo".

Eble ankaŭ pro tiuj baroj kaj obstakloj en Uralo forte senteblas kolektiveco de la agado, precipue en la kampoj klerisma kaj faka; nur kolektive eblas rezisti tiun kolossaln burokratan sistemon, kiu daŭrigas funkcii malgraŭ la slogan deklaritaj perestroko kaj glasnosto. Tre belaj voroj, se post ili estus agoj.

Do, ne mirindas, ke la plej populara estas ĝuste la Kolektiva esperanta biblioteko (KEB), en Sverdlovsk, sub la direkto de Halina Gorecka. Fondita antaŭ ses jaroj, ĝi nun ampleksas pli ol 800 volumojn (modesta nombro, sed ja en Nepagipovujo). Ne malofte venas en la Bibliotekon Nikolaj Lozgaĉev, talenta poeto kaj literaturisto el Permo, ne-lastvica gitaristo, la animo de la amatoraj koncertoj. Vizitas KEB-on ankaŭ la sarkasma felietonisto el Jalutorovsk, kies

satira romaneto "Ljusjka Benc" fariĝis laŭreato de la legantara referendo de la kulta almanako "Sezonoj". Cetere, tiu modesta multobligajo kun mizera eldonkvanto akiras firman reputacion eksterurale, samkiel la informilo "Ekzakte", kiun redaktas la prezidinto de la Urala esperantista komitato Aleksandr Zagvazdin.

Kial prezidinto? Tutsimple, UEK ne plu ekzistas depost la 18a de decembro 1988, kiam estis fondita la Urala esperantista societo—libervola unuiĝo al kiu povas aparteni iu ajn persono (ne nepre uralano, ne nepre e-isto), kiun interesas komuna agado por progresigo de Esperanto kaj vastigo de aplikado de la lingvo. La nova Societo daŭrigos la klerisman tradicion de UEK kaj suplementos ĝin per novaj aktivadoj, i.a.:

- eldonado de ruslingva informilo "Fakto";
- establa de kluboj kaj rondetoj en novaj urboj;
- informado pri Esperanto inter la studentoj de universitatoj kaj pedagogiaj institutoj, kie estas formataj instruistoj;
- esploro de la historio de la stalinaj persekutoj kontraŭ esperantistoj.

La Societo pretas kunlabori kun ĉiuj (sendependaj) esperantistaj organizaĵoj. Interalie, nun en Sovetio krom la oficiala ASE laboras kvar pliaj organizaĵoj—en Estonio, Latvio, Litovio kaj Uralo. Viajn proponojn pri kunlaboro adresu al la sekretario: SU-620077 SVERDLOVSK 77, ab.ja. 67, UES, Ilsia Novikova.

MI SKRIBAS LETERON

Post penso alvenas decido
Al skribo kaj serĉo jen jen
En pozo aŭ ie por plumo
Kun inko sufiĉa plen plen.

Nu, kion mi skribus paperen?
Vi bone sanemas ĉu ne?
Mi lunde esploris kavernen
Profunda raporto jes tre!

Hieraŭ pafema pluvego
Tremidis min trae kaj tra
Hodiaŭ alvenas mildeco
Kaj birdoj triladas tra la.

Sunvarmo invadas la korton
Abeloj laboras kaj kun
Multflugoj kolektas nektaron
Tra tutu la tago zum zum.

Diantoj dissendas parfumon
Ravantan la sentojn do se
La pensoj forflosas en revon
Ĉu oni bedaŭrus?—ho ne!

Ĉenokte mil grilioj kantadas
kunkune susure lu lu
Du strigoj en bosko ululas
Mil voĉoj muzikas kun du.

Ne ĉiam la loka vetero
Paradas serene ĉe nun
La vento dum vintra vizito
Bategas la domon—ka BUM!

Najbaro reportas fantomon
Hantantan la domon de li
Kaj povas eĉ ludi pianon
Mi dubas pri tio—ĉu vi?

Koverto poštmarko adreso
Korsento enmete kun ĝi
Adiaŭ letero bonvojo
Al kara amiko de mi.

Adrian Hughes

Esperanto League for North America, Inc.
P.O. Box 1129
El Cerrito, CA, 94530
Usono/USA

Nonprofit Organization
U.S. POSTAGE
PAID
Berkeley, CA
Permit No. 330

NEWS—PLEASE EXPEDITE

Address Correction Requested
Return Postage Guaranteed

VISIT WITH AN ESPERANTIST IN CUBA

By James and Nora Werner

[San Diego Esperantists James and Nora Werner recently returned from another North American country, which is—paradoxically—one of our nearest neighbors and one of the countries philosophically most distant from us in the world today.]

While on a two-week trip to Cuba in January we had the good fortune to meet twice with James's Esperanto pen pal, Orlando Raola Gonzalez in Havana. Though Orlando knew we were coming in January, it took many days for us to actually make contact because he was not staying at his usual address, he did not have a telephone, and our hotel had our name incorrectly listed so that when he phoned he was told that we were not registered! He finally reached us by insisting that the hotel let him talk with any members of our group registered at the hotel.

Our first meeting was with Orlando and his gracious wife Elsa in the dining room of our hotel, the Presidente. The visit went so well that a few days later we were invited to their home, where we met Elsa's parents and her sister and husband, as well as Orlando and Elsa's bouncing two-year-old, Abel. Orlando is a chemist, who also received a law degree from the University of Havana, and Elsa is a metallurgical engineer in the field of powdered metals. Every Sunday Orlando has a broadcast on Radio Havana in and about Esperanto. The broadcast lasts 20 minutes now, soon to go to half an hour, and he has hopes of eventually getting a full hour.

From Orlando we learned that the Cuban Esperanto Association, like other private voluntary organizations, has a state partner through which it deals with organizations outside of Cuba. Without such a partner it would not be able to order things from abroad or pay for them with non-Cuban currency. The present state partner is the Ministry of Culture. From 1979 to 1987 the partner was the Academy of Sciences, but Orlando feels the relationship with the Ministry of Culture has been very amicable and productive, facilitating the publication of Esperanto books by the Jose Marti publishing house. Unfortunately, our busy schedule kept us from making a visit to the office of the Esperanto Association on Calle Neptuno in old Havana.

The Cuban Esperanto Association has active relationships with the national associations of

Mexico, Brazil, Hungary, Bulgaria, German Democratic Republic, and other Latin American countries, resulting in exchanges of books and teachers. The Cuban Association likes to think of itself as the big brother of the other Latin American associations since it has in recent years "exploded" into renewed activity, in what Orlando calls "the Cuban way." Most of the other Latin American associations are poorer than Cuba's and can benefit from its work relative to Radio Havana and Cubatour, the national tourist agency.

Orlando says that the Cuban Esperanto Association plans to publish more than twenty new books through the Jose Marti publishing house before the Universala Kongreso de Esperanto in Havana on July 14, 1990. And if his enthusiasm and energy are typical of other Esperantists in Cuba, we have no doubt that they will fulfill those plans. Orlando is a dedicated and most impressive booster of Esperanto, which augurs well for the 1990 Congress. He would love to attend the San Francisco State Summer Workshop, either as student or teacher, but he would have to have financial help from outside Cuba to do so. Anyone wishing to lend a hand can write to him at Longa 200, apt. 5, Man tilla, 13800, La Habana, Cuba.

Regarding attendance of U.S. Esperantists at the 1990 Congress in Cuba, there are governmental complications on the American side. Treasury regulations prevent Americans from traveling to Cuba, with certain exceptions for news media and professional researchers. So if you want American Esperantists to be able to attend the 1990 Congress, you might want to write to the President and the Secretary of State to plead for an exception for those who want to attend that meeting. After all, it is going to look rather silly if the only North Americans who attend the 74th UK are from Canada and Mexico, both of whom allow normal tourism to Cuba! Shouldn't a gentler, kinder America allow its citizens to visit Cuba?

We are two American citizens who enjoyed their Cuba experience and feel we came home the richer for it.

President: Ken Thomson (1990)

Vice President: Dr. Duncan Charters (1990)

Secretary: Virginia Stewart (1989)

Treasurer: John B. Massey (1991)

Other Board Members: Dr. Ronald Glossop (1989), Frank Helmuth (1989), Charles R. L. Power (1989), Prof. James Fonseca (1990), William R. Harmon (1990), David Wolff (1990), Ellen Eddy (1991), Nels M. Nelson (1991), William H. Schulze (1991)

Commissioners: William R. Harmon (CO), D. Holland-Kaupp (Correspondence Courses), J. Gildemeister (Legislative Affairs), R. Kent Jones (Science & Technology), Jim Deer (Tape Service), Lucy Harmon (Travel Affairs), J. B. Massey (Wills and Gifting), Ellie Stein (Women's Affairs), Dr. James Cool (Youth Affairs), Dr. Julius Manson (United Nations), John B. Massey, William H. Schulze and Sidney V. Steinberg (Kapitala Fondusa Komitato)

Director, ELNA CO: Mark Stephens

ELNA Archivist: Hal Dreyer

Any member wishing to assist in the work of any of the above named commissions or committees should communicate with the member(s) shown.

ELNA Dues for 1989

Regular	\$25.00
Family	\$37.50
Youth (under 26)	\$18.00
Senior (65+)	\$15.00
Sustaining	\$50.00
Life	\$500.00

Dues are for the calendar year and are tax-deductible.

UEA dues 1989

Member-Guidebook only(MG)	\$ 7.00
Member-Yearbook only (MJ)	\$16.00
Member-Subscriber (MA)	\$39.00
Societo Zarmenhoft (additional)	\$78.00
Subscription only to Esperanto	\$23.00
Subscription only to Kontakto	\$12.00
Life Membership in UEA	\$975.00

Send payments for UEA memberships or subscriptions to ELNA/UEA, Box 1129, El Cerrito, CA 94530. Make all checks payable to ELNA.

MOVING? DON'T LEAVE ESPERANTO BEHIND! If you have moved recently or are planning to move in the near future, don't forget to send a change-of-address card to the ELNA Central Office, Box 1129, El Cerrito CA 94530. This will assure your continued receipt of the Newsletter and other information. If you don't have a stamp handy, give the CO a call at (415) 653-0998. Thanks!

DEADLINE FOR MATERIAL FOR THE MAY-JUNE issue of the ELNA Newsletter is June 25, 1989!

ELNA Newsletter
Volume 25, No. 2
ISSN 0030-5065
Esperanto League for North America,
Inc.
P.O. Box 1129, El Cerrito, CA 94530
Telephone: (415) 653-0998
Editor: Don Harlow
Typesetting & Graphic Design:
Gregory V. Wasson